

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 100

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 15 december 2022

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Spookfirma's - Onderzoek naar mogelijke subsidiefraude

Op 29 maart 2022 vond in de commissie Cultuur van het Vlaams Parlement een hoorzitting plaats met Graydon naar aanleiding van de impactstudie betreffende de coronamaatregelen in de cultuursector die Graydon, op verzoek van het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM), had opgesteld. De opdracht bestond erin dat Graydon alle Vlaamse ondernemingen met een NACE-code die aan culturele activiteiten is gelinkt en die actief waren in de periode van 2018 tot eind 2021, zou onderzoeken. Graydon heeft zijn rapport afgesloten op 31 december 2021. Het heeft tijdens het onderzoek ruim 56.000 entiteiten waargenomen. Een algoritme heeft meteen aan het licht gebracht dat 16.000 daarvan als spookbedrijven kunnen worden gecatalogeerd.

Dit is, op z'n zachtst gezegd, een alarmerend cijfer. Een spookbedrijf is een onderneming die als actief in de Kruispuntbank Ondernemingen genoteerd staat, maar in werkelijkheid in het afgelopen jaar geen enkele activiteit heeft ontplooid. Sommige daarvan werden plots opnieuw geactiveerd met het oog op subsidiemaatregelen. Spookbedrijven vormen een enorme belasting. Ze hoeven op zich niet gevaarlijk te zijn. Het probleem is dat er een markt bestaat waarop ze gemakkelijk kunnen worden overgenomen om ze tot een fraudevehikel of zelfs tot een crimineel vehikel om te vormen.

Sinds het opleveren van deze studie is er een jaar voorbijgegaan en ik kan me voorstellen dat het departement intussen al volop aan de slag is gegaan om na te gaan of en hoe aanvragen van steunmaatregelen voor cultuur in het raam van de coronapandemie al dan niet werden misbruikt voor subsidiefraude.

1. Hoeveel subsidieaanvragen werden als ondersteuning in het raam van de coronapandemie ingediend?
2. In hoeveel gevallen werd er intussen al nagegaan of het bij de indieners om zogenaamde spookfirma's gaat?
3. In hoeveel gevallen werd subsidiefraude vastgesteld?
4. Over welke orde van grootte qua bedragen gaat het?
5. Werd er vervolging ingesteld voor fraude en werden er al terugvorderingen gedaan? Zo ja, voor welke bedragen?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 100 van 15 december 2022

van **FILIP BRUSSELMANS**

1. Voor de subsidies die tijdens de coronacrisis zijn verstrekt aan de sector is er een onderscheid te maken tussen subsidies verstrekt vanuit het Noodfonds enerzijds, bijvoorbeeld de Cultuurcoronapremie en de Culturele Activiteitenpremie, en de Taskforce Cultuur anderzijds, waar bijvoorbeeld het Innovatiemechanisme deel van uitmaakte.
 - In het kader van de Cultuurcoronapremie werden er 2091 premies van 1.500 euro toegekend aan individuele cultuurwerkers. In totaal gaat dit dus over 3.136.500 euro.
 - Wat de Culturele Activiteitenpremie betreft gaat het over 5846 dossiers die werden uitbetaald voor een slotsom van 29.700.000 euro verdeeld over bedragen van 2.000 tot 20.000 euro. Voor verder detail verwijs ik naar mijn antwoord op de Schriftelijke Vraag 133 van 11 januari 2021.
 - Wat het Innovatiemechanisme betreft, hebben 1219 cultuurspelers een aanvraag ingediend waarvan er 1089 werden uitbetaald, goed voor 4.999.950 euro verdeeld over een subsidie van ofwel 2.750 of 7.500 euro.
2. De toelichting over spookfirma's waar u naar verwijst, is een onderzoek dat Graydon zelfstandig heeft uitgevoerd en betrof een onderzoek naar de financieel-economische impact van corona tot einde 2021. Een spookbedrijf, zoals Graydon hierin aangeeft, is in deze context een bedrijf met een heel lage activiteitsgraad. Dit heeft geen directe link met de aanvragen binnen het Noodfonds of de Taskforce Cultuur en dient enkel om de populatie van het onderzoek beter te kunnen kaderen. Deze studie kreeg via een recente opdracht een uitbreiding tot begin 2022, wanneer alle laatste maatregelen werden opgeheven. Het doel van de studie zoals gevraagd door het departement CJM aan Graydon was om de impact te meten van de tijdelijke sluiting/beperking in publiek van de sector als gevolg van de COVID-19 pandemie en niet de screening van eventuele subsidiestromen naar spookbedrijven. De resultaten van de vervolgstudie worden opgeleverd in het najaar van 2023.
- 3-5. In het kader van de coronamaatregelen werden drie ad hoc subsidielijnen uitgerold, namelijk de Cultuurcoronapremie, de Culturele Activiteitenpremie en het Innovatiemechanisme. Deze subsidielijnen werden instrumenteel uitgevoerd en post factum aan de hand van stavingsstukken gecontroleerd. Gezien de vrij brede focus van deze ondersteuning en het volatiele karakter leidde dat wel tot een aanzienlijk aantal terugvorderingen. De terugvorderingsprocedures van de subsidiestromen lopen nog. Tot op heden werd er nog geen vervolging voor fraude ingesteld.